

Nr 44.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 27 mars 1912.
" " " i Andra kammaren den 27 mars 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om rätt för skogsägare till väg öfver annans mark för skogsprodukters framforslande.

(Lagutskottets utlåtande nr 25.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har af enskild motionär hemställts, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t efter verkställd utredning låta utarbета och för Riksdagen framlägga sådant lagförslag, som tillförsäkrar skogsägare väg för sina produkters framforsling öfver annans mark, med bestämmelser, angifvande grunderna för beräkning af skada och åverkan, som tillfogas markägare i sådana fall.

Uppenbarligen är det för en fastighets brukande mycket ofta nödigt, att för hemkörslor och transporter af olika slag samt för utfart m. m. väg till och från fastigheten tages öfver annan fastighets område. Gällande lagstiftning har ock i viss omfattning sökt sörja för att tillgång till erforderliga vägar för de enskilda fastigheterna skall i möjligaste mån finnas.

Genom de i skiftesstadgan samt i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907 gifna bestämmelserna torde i de flesta fall, åtminstone därest skifte ägt rum, vara sörjdt för att hvarje fastighet erhållit nödiga vägar såväl till utfart som till körslor från fastighetens

särskilda skiften. Emellertid är det uppenbart, att, äfven om vid skifte nödiga vägar blifvit utlagda, under tidernas lopp behof af nya vägar kan komma att yppas.

Trakter finnas ock i vårt land, särskildt i Norrland, där laga skifte icke ägt rum och således ej heller i sammanhang därmed behofvet af vägar för enskild nytta kunnat tillgodoses. För sådana fall är ej heller under alla förhållanden lagen om enskilda vägar på landet användbar. En förutsättning härtför är nämligen, såsom förut antydts, att det behof, som föranleder vägens anläggande, är af stadigvarande natur. Visserligen torde åt denna bestämmelse få gifvas den tolkning, att såsom stadigvarande enligt lagens mening böra anses icke blott sådana behof, som utan egentliga afbrott under längre tid fortvara, utan äfven sådana, som med större eller mindre uppehåll årligen eller eljest med viss bestämbar regelbundenhet återkomma. Men fall kunna uppenbarligen förekomma, då ett berättigadt anspråk på väg till eller från en fastighet för tillvaratagande eller forslande af därå förekommande produkter icke kan enligt denna lag göras gällande. Forslande af t. ex. skogsprodukter öfver annans mark kan vara behöfligt, utan att »byggande» af väg därför kan sägas vara erforderligt. Äfven för ett rent tillfälligt behof kan det blifva nödvändigt att erhålla utfart öfver närliggande fastighets område. Till och med i vissa fall, där till äfventyrs väg förut finnes, torde behof kunna uppstå af tillfällig väg såsom till viss upplagsplats, till flott- och farled eller dylikt. Särskildt utmed de norrländska flottlederna har ett behof i sistberörda hänseende framträdt, utan att det samma torde vara af beskaffenhet att kunna tillgodoses medelst gällande lagstiftning om enskilda vägar.

I här ofvan senast berörda fall äro vederbörande för närvarande hänvisade till att söka träffa öfverenskommelse med markägaren. Såsom motionären framhållit, lärer emellertid erfarenheten visat, att svårigheter ofta uppstå särskildt för skogsägare att vid afverkningar få färdas fram öfver grannens skogsmark. På vissa håll lärer hafva inträffat, att skogsägare, som haft sin skog så belägen, att de varit nödsakade att färdas fram öfver annans mark, blifvit förbjudna att taga sin väg däröfver, eller ock för att erhålla rätt därtill fått betala en oskäligen ersättning.

Att enskilda sålunda af de här berörda förhållandena kunna vållas afsevärda olägenheter lärer icke kunna bestridas. Och en utredning synes därför önskvärd därom, såväl i hvilken omfattning sådana olägenheter förekomma som på hvilket sätt de må kunna afhjälpas.

Vid en sådan utredning är det emellertid å andra sidan angeläget att tillse, att den rätt till väg öfver annans mark, som må kunna med-

gifvas, icke kan blifva föremål för missbruk. Sålunda bör en sådan rätt medgifvas endast i de fall, då ett verkligt behof föreligger, samt tillses, att väg som upplåtes, i den mån så kan ske utan att vägens ändamål däraf egentligen förfelas, tagas öfver den del af den vidliggande marken, som minst skadas däraf. I sådant afseende bör jämväl beaktas frågan om ersättning till markens ägare för skada, som han kan lida genom vägens upplåtande eller begagnande öfver honom tillhörigt område.

Dessa nu berörda frågor likasom äfven frågan om hvilket förfarande må böra anlitas för medgifvande af sådan upplåtelse som här är i fråga läser böra bero på en blifvande utredning att klargöra.

Slutligen vill Riksdagen erinra, att behof af ett legislativt reglerande af sådana förhållanden som de här ofvan berörda tilläfventyrs torde förefinnas icke blott i fråga om skogsprodukter, utan äfven med afseende på andra på en fastighet befintliga produkter, hvilka icke kunna göras tillgängliga eller tillgodogöras utan att tillträde till dem beredes öfver annan fastighets område. Äfven detta torde vid en blifvande utredning böra tagas under öfvervägande.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, i hvad mån och under hvilka villkor ägare af fastighet må kunna tillförsäkras möjlighet att äfven i andra fall, än enligt gällande lagstiftning är medgifvet, taga väg öfver annans mark, då sådant är nödigt för utforsling af skogsprodukter eller andra produkter från fastigheten, samt för Riksdagen framlägga det förslag, som af denna utredning må föranledas.

Stockholm den 27 mars 1912.

Med undersätlig vörndnad.
